

Hindi Urdu for Health

The Practice of Medicine in Hindi and Urdu

repositories.lib.utexas.edu/handle/2152/64261

Hindi Urdu Flagship | South Asia Institute | Department of Asian Studies | The University of Texas at Austin

---

Unani Diagnosis

Like Ayurveda, Unani medicine also relies heavily on examination of the pulse for diagnostic purposes. But here, in addition to the three humours enunciated for Ayurveda, there exists an additional fourth one. These are: Dam (blood), Balgham (phlegm), Safra (yellow bile) and Sauda (black bile). It is the imbalance amongst these four humours that causes disease. Students will get a good glimpse of how Unani doctors interact with their patients and diagnose with the help of pulse examination in these video clips.

UNANI DIAGNOSIS & TREATMENT - PART 2

Video URI: hdl.handle.net/2152/65743

Contents:

Hindi Transcription	2
Hindi Vocabulary	2
Hindi Questions	3
Urdu Transcription.....	4
Urdu Vocabulary	6
Urdu Questions	7

Hindi Transcription

जी शुरू करिये... अम्मा, हाथ दिखाओ... कहां से आई हो? कहां से आई हो अम्मा जी? बिजनौर... बिजनौर से... कब से हो रही है तबियत खराब? तबियत कब से खराब है आपकी? पिशाब जादा आवै है और एक यू दरद है... यहां... हां... ये दरद है... घुटनों में दरद होता है, घुटनों में? यहां दरद होता है घुटनों में? घुटनों में दरद होता है? अच्छा... यहां पे दरद बनता है घुटनों में या नहीं? समझ में नहीं आई बात इनको... इनके साथ और कौन है? साथ में है इनके कोई? इनके साथ कोई औरत तो थी, चली गई शायद... तुम्हारे साथ कोई और भी है क्या? हां... और कोई साथ है? पेशाब आवै है ज्यादा, रात को... आवै है... यहां चीस मारै है, यहां दरद होवै है... अच्छा... कोई दवाई नहीं ली इसके लिये? कोई दवाई खाई या नहीं? दवाई नहीं खाई कुछ? खाई थी... गांव में ही... अच्छा... यहां कैसे आई हो? यहां किसने बतलाया आपको? अह... यहां किसने बतलाया? यहां वो छोड़ गई, मईनो की बहू... ठीक हो जाओगी, मैं दवाई दूंगा आपको... अह... मैं दवाई दूंगा खाने की, ठीक हो जाओगी... अच्छा... ठीक है... दवाई तो खा लोगी... यूनानी दवाई दूंगा मैं आपको, देसी दवाई... ठीक है... ऐ यू दर्द है... यू दर्द है... हां... ठीक है.. बुखार बन रहा है तुम्हें... हूं... कब से आ रहा है बुखार? कल से आ रहा है बुखार तो... कल उतर गया था, मैंने एक खुराक ली थी... उससे जो है रात में मैंने ली नहीं आई... दोपहर में ली थी मैंने, शाम में... मुंह भी कड़वा-कड़वा सा हो रहा है... हूं... यहां पर जलन सी तो नहीं होती पेट में? नहीं जलन तो नहीं है... सर्दी तो ज्यादा नहीं लगती... टाईफाइड बुखार बन रहा है... लैटरनी सही हो रही है? जी लैटरनी में ही दिक्कत नहीं है... बताया था मैंने आपको... लैटरनी में ही दिक्कत हो रही है... अब? हां अब तो ठीक हो रही है... बस वो ही, कमजोरी सी महसूस हो रही है... कमजोरी सी महसूस हो रही है... कमर में दर्द सा हो रहा है? रोज होती है... ठीक है मैं तुम्हें तीन दिन की दवाई दे रहा हूं... सुबह शाम ले लेना, पानी के साथ... इंशा अल्लाह ठीक हो जाओगे...

Hindi Vocabulary

Show your hand	हाथ दिखाओ	
Poor health	तबियत खराब	
Health	तबियत	
Bad, poor	खराब	
Urine	पिशाब	
Pain	दरद	दर्द
Pain in the knees	घुटनों में दरद	घुटनों में दर्द
In the knees	घुटनों में	
Woman, lady	औरत	
Urine	पेशाब	
Hurts	चीस मारै है	
Medication, drug, medicine	दवाई	
Unani medicine	यूनानी दवाई	
Native medicine	देसी दवाई	

Fever	बुखार	
Went down, descended	उतर गया	
Dosage, dose	खुराक	
Mouth	मुंह	
Bitter	कड़वा-कड़वा	
Burning	जलन	
Winter	सर्दी	
Latrine, toilet, rest-room	लैटरीन	
Problem	दिककत	
Weakness	कमजोरी	
Feeling	महसूस	
Pain in the hips	कमर में दर्द	
Morning-evening	सुबह शाम	
With water	पानी के साथ	

Hindi Questions

बिजनौर वाली अम्मा को क्या तकलीफ़ है?

- 1 बुखार है
- 2 मुँह कड़वा कड़वा हो रहा है
- 3 सब
- 4 पेशाब में जलन हो रही है

दूसरे मरीज़ को क्या दिककत है?

- 1 लैटरीन ठीक नहीं हो रही
- 2 कमजोरी महसूस हो रही है
- 3 सब
- 4 कमर में दर्द हो रहा है

Urdu Transcription

امّا، ہاتھ دکھاؤ۔۔۔ کہاں سے آئی ہو؟ کہاں سے آئی ہو امّا جی؟

بجنور۔۔۔

بجنور سے۔۔۔

کب سے ہو رہی ہے طبیعت خراب؟ طبیعت کب سے خراب ہے آپ کی؟

پیشاب زیادہ آوے ہے اور ایک یوں درد ہے۔۔۔

یہاں۔۔۔

ہاں۔۔۔

یہ درد ہے۔۔۔ گھٹنوں میں درد ہوتا ہے، گھٹنوں میں؟ یہاں درد ہوتا ہے گھٹنوں میں درد ہوتا ہے؟

اچھا۔۔۔

یہاں یہ درد بنتا ہے گھٹنوں میں یا نہیں؟ سمجھ میں نہیں آئی بات ان کو۔۔۔ ان کے ساتھ اور کون ہے؟ ساتھ میں ہے ان کے کوئی؟ ان کے ساتھ کوئی عورت تو تھی، چلی گئی شاید۔۔۔ تمہارے ساتھ کوئی اور بھی ہے کیا؟

ہاں۔۔۔

اور کوئی ساتھ ہے؟

پیشاب آوے ہے زیادہ، رات کو۔۔۔ آوے ہے۔۔۔ یہاں چھیس مارے ہے، یہاں درد ہووے ہے۔۔۔

اچھا۔۔۔

کوئی دوائی نہیں لی اس کے لئے؟ کوئی دوائی کھائی یا نہیں؟ دوائی نہیں کھائی کچھ؟

کھائی تھی۔۔۔

گاؤں میں ہی۔۔۔

اچھا۔۔۔ یہاں کیسے آئی ہو؟ یہاں کس نے بتلایا آپ کو؟

آہ۔۔۔

یہاں کس نے بتلایا؟

یہاں وہ چھوڑ گئی، مئینو کی بہو۔۔۔

ٹھیک ہو جاؤگی، میں دوائی دونگا آپ کو۔۔۔

آہ۔۔۔

میں دوائی دونگا کھانے کی، ٹھیک ہو جاؤگی۔۔۔

اچھا۔۔۔

ٹھیک ہے۔۔۔ دوائی تو کھا لوگی۔۔۔ یونانی دوائی دونگا میں آپ کو، دیسی دوائی۔۔۔ ٹھیک ہے۔۔۔

اے یو درد ہے۔۔۔

یو درد ہے۔۔۔

ہاں۔۔۔

ٹھیک ہے۔۔۔ بخار بن رہا ہے تمہیں۔۔۔

ہوں۔۔۔

میں جاؤں؟

یہیں بیٹھے رہو۔۔۔

بخار بن رہا ہے؟

ہوں۔۔۔

کب سے آ رہا ہے بخار؟

کل سے آ رہا ہے بخار تو۔۔۔ کل اتر گیا تھا، میں نے ایک خوراک لی تھی۔۔۔ اس سے جو ہے رات میں میں نے لی نہیں آئی۔۔۔ دوپہر میں لی تھی میں نے، شام میں

منہ بھی کڑوا کڑوا سا ہو رہا ہے۔۔۔

ہاں۔۔۔

یہاں پر جلن سی تو نہیں ہوتی پیٹ میں؟

نہیں جلن تو نہیں ہے۔۔۔

سردی تو زیادہ نہیں لگتی۔۔۔

ٹائفائڈ بخار بن رہا ہے۔۔۔

لیٹرین صحیح ہو رہی ہے؟

جی لیٹرین میں ہی دقت نہیں ہے۔۔۔ بتایا تھا میں نے آپ کو۔۔۔

اب لیٹرین ٹھیک ہو رہی ہے۔۔۔

ہاں اب تو ٹھیک ہو رہی ہے۔۔۔ بس وہ ہی، کمزوری سی محسوس ہو رہی ہے۔۔۔

کمزوری سی محسوس ہو رہی ہے۔۔۔ کمر میں درد سا ہو رہا ہے؟

ٹھیک ہے میں تمہیں تین دن کی دوائی دے رہا ہوں۔۔۔ صبح شام لے لینا، پانی کے ساتھ۔۔۔ انشاء اللہ ٹھیک ہو جاؤ گے۔۔۔

Urdu Vocabulary

Show your hand	ہاتھ دکھاؤ
Poor health	طبیعت خراب
Health	طبیعت
Bad, poor	خراب
Urine	پیشاب
Pain	درد
Pain in the knees	گھٹنوں میں درد
In the knees	گھٹنوں میں
Woman, lady	عورت
Urine	پیشاب
Hurts	چیس مار رہے
Medication, drug, medicine	دوائی
Unani medicine	یونانی دوائی
Native medicine	دیسی دوائی
Fever	بخار
Went down, descended	اتر گیا
Dosage, dose	خوراک

Mouth	منہ
Bitter	کڑوا کڑوا
Burning	جلن
Winter	سردی
Latrine, toilet, rest-room	لیٹرین
Problem	دقت
Weakness	کمزوری
Feeling	محسوس
Pain in the hips	کمر میں درد
Morning-evening	صبح شام
With water	پانی کے ساتھ

Urdu Questions

بجنور والی اما کو کیا تکلیف ہے؟

- 1 بخار ہے
- 2 منہ کڑوا کڑوا ہو رہا ہے
- 3 سب
- 4 پیشاب میں جلن ہو رہی ہے

دوسرے مریض کو کیا دقت ہے؟

- 1 لیٹرین ٹھیک نہیں ہو رہی
- 2 کمزوری محسوس ہو رہی ہے
- 3 سب
- 4 کمر میں درد ہو رہا ہے